

Oponentský posudek na diplomovou práci Kláry Mičkalové
„ Nejstarší buddhismus a výklad etických otázek spojených se smrtí a
umíráním“

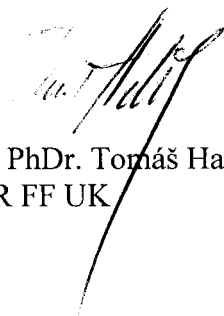
Autorka si zvolila originální a nesnadné téma, související s velmi aktuální debatou o etických otázkách na hranici medicíny a filozofie. Její účastníci občas nechávají zaznít názory, vycházející z různých duchovních tradic včetně starých buddhistických pramenů – a autorka se pokusila o jejich kompetentní interpretaci. Byla si přitom vědoma, že to předpokládá vyrovnat se s „celou řadou závažných heuristických, metodologických a terminologických obtíží“ (str.4).

Klade si proto nejprve otázky po analogiích mezi buddhistickým učením a terapií, jak jí rozumí lékařská věda a shrnuje hlavní typy odpovědí na otázku etické přípustnosti eutanazie a asistované sebevraždy. Poté se věnuje základním kategoriím buddhistické etiky a filozofické antropologie, aby tak naznačila kontext, v němž je teprve možné hlouběji porozumět textům, které uvádí jako svědectví o názoru nejstarších buddhistických škol (zejména) na problém mravního hodnocení sebevraždy. Snaží se přitom odlišit názory, které buddhismus přejal z jiných tradic, od autentického postoje samotného Budhy v podání nejstarších dostupných pramenů.

Je třeba vysoce ocenit tuto práci zejména po stránce metodologické. Celá práce je logicky členěná, autorka dobře pracuje s množstvím pramenů, přičemž dobře využívá svých jazykových znalostí a dostatečně dokládá jednotlivé kroky svého výkladu pečlivě zpracovaným poznámkovým aparátem. Proto také závěry, k nimž dospěla při interpretaci mnohoznačně znějících úryvků, dokladů o postoji nejstaršího buddhismu k dobrovolné smrti, znějí přesvědčivě. V samém závěru práce se pak pokouší výsledek svých interpretací buddhistického stanoviska aplikovat na současnou debatu o bioetice, z níž vychází na počátku práce.

Snad by bylo možné vznést určité okrajové námitky k proporcím jednotlivých částí práce: kapitoly 1.- 6., které teprve připravují půdu pro vlastní analýzu zvoleného tématu, v (sice jinak chvályhodné) snaze naznačit potřebný kontext působí občas velmi „rozmáchně“ a daní za přílišnou šíři záběru je pak na některých místech pochopitelně určitá povrchnost a schematičnost, např. při přehledu stanovisek jednotlivých proudů ne-buddhistických náboženství (např. rozdělení názorových proudů v křesťanství na „ortodoxní“, „ultraortodoxní“ a „liberální“ není natolik ustálené, aby je autorka mohla bezděčně používat bez odkazů na to, koho konkrétně do těchto jednotlivých křídel zařazuje.)

Přednosti této pečlivé a v lecčems objevené práce jsou však natolik výrazné, že práci jednoznačně navrhuji k obhajobě a hodnotím stupněm výborně.

Prof. PhDr. Tomáš Halík Th.D.,
ÚFaR FF UK

V Praze 23.1. 2007